

Tarptautinis dailininkų pleneras „Kalbanti žemė“

Kalbanti žemė... Talpi sąvoka. Su žeme siejasi paprasti ir pastovūs dalykai, tačiau daugiau atvejų tikri, kurie nei apgaus, nei išduos. Ir todėl labai džiugu, kad dailininkams prakalbo senas malūnas, paprastas kaimelis ir paprasti jo žmonės, pieva, sraigė, sodo medžiai...

Į plenerą „Kalbanti žemė“ pakvietėme 10 dailininkų iš įvairių Lietuvos vietovių, atvyko svečias iš Danijos, gaila, nesulaukėme žadėjusių dalyvauti lenkų.

Tai metus kitus su kraštiečiu tapytoju Jonu Daniliausku, šakiete dailininke Lolita Rūgyte brandinta mintis kviesti į savo miestą kūrybos žmones, nes norime matyti jį gražesnį, intelektualesnį, dvasingesnį, tiek vizualine, tiek vidine prasme. Juk tokia graži ir turtinga buvusi zanavykų praeitis.

Prabėgo dešimt puikių nuoširdaus bendravimo ir kūrybos dienų, kurių finalas – didžiulė sukurtų darbų paroda Šakiuose.

Plenero organizatoriai nuoširdžiai dėkingi visiems dailininkams, panorusiems susipažinti su zanavykų žeme ir palikusiems joje savo gražių darbų prisiminimą. Tebus tai dovana Šakių 400 metų jubiliejui.

Didelė kūrybos galia. Nuo jos skaidriau ir šviesiau sieloje tampa. Ir ne tik sieloje... kiekvienas susitikimas su kūrėjais ir jų darbais – tai laukimas ir tikėjimas turėti galimybę išgyventi gilesnius jausmus, pasidžiaugti arba susimąstyti.

Išsiskyrėme, kad susitiktume.

A. Kasparevičienė
Kultūros skyriaus vedėja

Pamilę Šakius visam laikui

Dešimt dienų ir naktų ant svetingos zanavykų žemės po nuolat lietumi bauginančiu dangumi, rudenišku nuotaikų apsupty gyveno ir kūrė plenero „Kalbanti žemė“ dalyviai.

Kartu keliavę nuostabiais Nemuno krantais, senaisiais to krašto kaimais ir miesteliais, įkvėpimo jie sėmėsi iš dažnam nepastebimos, gal net akį erzinančios ir visai nepoetiškos kaimo buities – sutrešusio, laiko pakirstais sparnais malūno, surūdijusios vinies ar susigūžiančios ir baikščiai ragelius įtraukiančios sraigės, nulytos žolės ar seno namo kampe suregzto voratinklio, Sudargo kalvų kalvelių, gatvės – upės Plokščiuose, senųjų Sutkų kaimo sodybų, klasikinės muzikos koncerto Zapyškio bažnytėlėje, kiekvieno sutikto žmogaus gerumo ar tiesiog šilto akių žvilgsnio... Buvę svetimi, tapę artimi dailininkai dvasios turėtų ir įkvėpimo sėmėsi tiesiog vienas iš kito.

Pirmą kartą Šakiuose surengtas tokio aukšto lygio pleneras buvo įdomus ir danų skulptoriui Elving Henning. Jo dalyvavimas plenerą pakylėjo net iki tarptautinio lygmens. Tai pirmas jo vizitas Lietuvoje, tad Šakiai, valdžia ir žmonės šiam žmogui formavo nuomonę apie visą valstybę. Gerai žinomas, surengęs personalines skulptūros parodas ne tik Danijoje, Lenkijoje, Švedijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Rusijoje, bet ir kitur, be skulptūros baigęs aukštuosius teisės ir muzikos komponavimo mokslus, ponas Elving gyvena mažame Danijos kaimelyje. Todėl atvažiavęs čia, jautėsi puikiai, o paslydęs ant nulyto sodo tako, po kojom, kaip sakė pats, pajautė žemę tikrąja to žodžio prasme.

Kad geriau susipažintų su naujaisiais kolegomis, Elving parodė apie save sukurtą filmą, rodytą per Danijos televiziją. Filmas atskleidė jo ryšį ne tik su daile ir muzika. Šakių plenero dailininkai sužinojo, kad miestelyje ponas Elving vadinamas Liudviku van Bethovenu, nes yra didelis šio kompozitoriaus gerbėjas.

Vienas garsiausių tapytojų Lietuvoje ir plačiai žinomas užsienyje – Jonas Daniliauskas. Tai mūsų krašto žmogus. Kurti savo gimtojoje žemėje, nuolatiniame sąlytyje su artimais žmonėmis pasitaiko ne taip jau dažnai. Visus penkis paveikslus Jonas sukūrė įkvėptas Sutkų kaimo, vaišingų, dosnių ir paprastų jo žmonių.

Jonas Maldžiūnas – taip pat šakietis. Jis gyvena Kriūkuose. Plenerą pavadinti „Kalbanti žemė“ buvo jo idėja. Savo ryšį su žeme vadindamas tiesiog „Kompozicija“, Jonas atliko, iš pirmo žvilgsnio atrodytą, labai paprastą techniką. Tačiau tokia nuomonė, manyčiau, apgaulinga.

Aida Gečaitė iš Klaipėdos. Tai ji Šakius pavadino „Dievo pabučiuotu žemės taškeliu su dieviškais žmonėmis“. Tai kasmet grupinėse parodose dalyvaujanti ir kasmet po vieną personalinę

parodą surengianti dailininkė. Pati savęs ieškanti, neapsisprendžianti, kas jai arčiau širdies – grafika ar tapyba. Į plenero organizatorių žodžius tarytum atsiprašymą, kad Zanavykija – neypatingo peizažo kraštas, Aida atsiliepė su nuostaba,

kad mes, šio krašto žmonės, net patys neįsivaizduojame, kokias grožybes turime aplinkui. „Ramybėje ir yra pats ypatingumas“, - sakė ji. Jos triptikas „Žemės sukūrimas“ sujaudino ne vieną žmogų, atėjusį pasižiūrėti baigiamojo plenero akordo – parodos.

Jūratė Kadusauskaitė – tapytoja. Marijampolietė. Jau devynerius metus ji dalyvauja Marijampolės dailininkų parodose, surengusi tris personalines parodas. Paskutinioji surengta šiemet „Kauno lango“ galerijoje. Jauna tapytoja sakė, jog ją žavi paprasti dalykai, netikėti spalvų atspindžiai, kasdienybės poezija. O mūsų krašto peizaže ji išvelgė „nuostabų plevenantį švelnumą“, kurį perteikė penkiuose paveiksluose, o ypač paveiksle „Vištos su gaidžiais ir dar kalakutas prie tvarto“.

Lolita Rūgytė, taip pat gerai žinoma Šakių dailininkė, gal porą metų svajojusi apie tokį plenerą, į Šakius temptė tempusi, raginusi ir raginanti lankytis meno žmones, rengusi jų parodas. Tai, be jokios abejonės, ir jos nuopelnas, kad dailininkai Šakius paliko su mintimi, jog provincija pagaliau ėmė skleistis lyg žiedas. Svajonei išsipildžius, šalia tokių dvasingų kolegų padirbėjus, Lolita kalbėjo, jog aplink tarsi „išsivalo erdvė, kad ir miestas, kuriame gyveni, tapo geresnis, švaresnis“. Jos darbai – tai žemės kvapai, spalvos, skonis – viskas, kas yra „ant jos ir iš jos“.

Kęstutis Balčiūnas, skulptorius, garsaus Prezidento K. Griniaus paminklo ties Marijampole autorius, šiuo metu kuriantis skulptūrą poetui Pranui Vaičiui. Ji bus pastatyta taip pat Marijampolėje. Baigęs skulptūrą Sankt Peterburgo Repino akademijoje, šis skulptorius yra surengęs net 12 personalinių parodų užsienyje, dalyvavęs 36 grupinėse parodose Lietuvoje ir užsienyje, taip pat tarptautiniuose simpoziumuose. Iš paskutiniojo Danijoje, Viborge, jis grįžo visai neseniai. Plenero parodai jis pateikė ne tik skulptūras, bet ir tapybos darbus.

Algimantas Vorevičius – ne vienos tapybos parodos Šakių rajone dalyvis. Dėl neatidėliotinų darbų aktyviai dalyvauti pleneru, Algimantas parodai pateikė gausybę miniatiūrų. Tačiau, sakė apgailestaudamas, kad daug prarado, ateinančių metų plenerui pradės ruoštis jau nuo rytojaus.

Neiškalbi, ryškiai „aukštaičiuojanti“, bet labai gili vidumi, kurį išreiškia darbuose, keramikė Ingrida Aukštikalnytė jau yra dalyvavusi grupės parodoje Šakiuose. Senosios keramikos technika atlikti darbai „Buvo...“ ir „Liko...“ išryškina gilią filosofinę bažnytinę tiesą ir vizualiai prabyla žmogui, jog „dulkė buvai ir dulkė pavirsi“. Plenero metu mišria technika ji atliko ir tapybos darbus.

Giedrimė Didžiapetrienė